

העם משחק החתול

אחרי התפטרותו של דוד בן-גוריון, נאנחו הרבה אנשים במסדרונות הממשלה אנה של קלה. כי אין אדם יכול לנוח ולהירגע בשעה שהרגע ששמו בי. גיי. שוכן בקרבת מקום ועלול להתפרץ בכל רגע. לכן בחרו בניגוד מפורש לרצונו של בי גיי. עצמו, במשה שרת כיוורשו. יהיו ליקוו של שרת כאשר יהיו, כך חשבו, לפחות אין לצפות ממנו להתפטר.

אולם המרחק בין שדה-בוקר וירושלים אינו גדול, והרגע שהתפרץ בנגב נשמע היטב גם בבירת המדינה. בי גיי. לא חלם כלל להקל על חייו של המועמד לירושתו, אותו אין הוא אהב אהבה לוהטת. עוד היו כמה הפתעות באמתחתו. השבוע יצאו משם הראשונות.

הפתעות אחרות. אין אדם אוהב להיות מועמד לראשות הממשלה לעולם ועד. מיני הרגע שהוא רוצה להיות ראש-ממשלה ממש. כשבא רגע זה בחייו של משה שרת, החליט לשים קץ למשאומתן עם הצ"כ שמשך בלי סוף, להיענות לדרשותיהם העיקריות. בין השאר: סגנות במשרד ה"ח חנוך. החשבון: מאחר שלמפא"י ולצ"כ יש רוב יציב בכנסת לבדם, יצטרפו המפלגות הקטנות להיכנע.

ההסכם נחתם. מיד באה הפתעה מספר 1 משדה-בוקר: בי גיי. הפליט דרך אגב שלדעתו מגיעה סגנות במשרד החינוך לד"ר תימ. התוצאה: הדתיים הודיעו מיד שלא ייכנעו לשרת, במרכז מפא"י קמה סערת התנגדות להסכם עם הצ"כ, כל העסק התחיל מחדש.

מיד קפצו הפרוגרסיבים על המציאה. דרשו להוריד בכלל מן הפרק את הסעיף השולל נציגות בכנסת מן הסיעות הקטנות. עליו הוסכם בין שני הלוחמים הרעבים. פנחס רוזן ממילא אינו מעוניין להמשיך בכהונתו כשר, משתוקק לחזור למשרדו כעורך-דין מצליח ומשגשג. גם חבריו סברו שהאופ"י יזיח עדיפה על הצטרפות לממשלה המחייבת להתאבדות — וכי טובה מכל, ממשלה בהשתתפות ובלי הצ"כ.

בי גיי. הסתכל במחזה, נהנה כחול ה-משחק עם עכבר במלכודת. להשלמת התמונה זרק פצצה שניה, הביע את דעתו שהמעניק האמריקאי עלול לגרום לשיעבוד המדינה. היתר זאת טטירת לחי למשה שרת: המייחס חשיבות רבה למעשי האמריקאים, וגם קריצת עין לעבר מפ"ם, שהחליטה זה עתה לא להצטרף לממשלה, אף כי מפא"י נענתה למעשה לכל דרישותיהם.*

משה סיויפוס. בינתיים ישב משה שרת במשרדו, רחוק יותר מתמיד מהקמת ממשלה שתישא את שמו. הוא דמה מאוד לגיבור האגדה היוונית סיויפוס, אשר האלים קיל"לוהו לגלגל אבן ענק אל ראש ההר, שהיתה נהמטת ומתדרדרת למטה כל פעם כשהגיעה כמעט לפיסגה.

אלא שהפעם עבר תפקיד האלים לדוד בן-גוריון.

העשוי להתפרש כקשירת יחסים דיפלומטיים רשמיים. אולם לאחר חקירה נוכח לדעת, כי ההזמנה שנשלחה אליו יצאה מלשכתו של נציג הוותיקן בגרמניה, המשמש גם כזקן הסגל הדיפלומטי.

שנער התקשר עם נציג החתיקה, ניסה לברר אם ההזמנה נשלחה אליו ביוזמת משרד החוץ של בון. קיבל הסברה מפיו של נציג החתיקה, כי אמנם לא קיבל הוראה מפורשת, אולם שלח אליו את ההזמנה לפי הסדר הרשום בחוברת הרשמית של הנציג גיורת הדיפלומטיות בגרמניה, בה הופיע שמה של מדינת ישראל בין הנציגויות הדיפלומטיות למחצה.

ללכת, לא ללכת. מצבו של שנער געשה בלתי נעים כאשר נאמר לו כי העתק מרשימת ההזמנות כבר הומצא למשרד החוץ

על מקור חשוב זה, ייאלץ לקבוע שער חמישי לדולאר.

עתונות תוארים לבחירה

זמן מה לאחר פרישתו של דוד בן-גוריון מראשות הממשלה ולאחר שנשיא המדינה הטיל על ח"כ משה שרת את הרכבת ה"ממשלה החדשה, החלו קוראי העתונות ר"מאויני הרדיו לשמוע על תואר חדש, "חסד-תקדים": שרת נקרא "ראש הממשלה המיועדת". אם כי יודעי חוק ודין ידעו כי תואר כזה אינו בנמצא בחוק הישראלי, הרי ראו בשירותו החוזר ונשנה בקול ישראל אישור רשמי לקיומו של התואר.

אולם רק מעטים ידעו שמציא המונח

פנחס רוזן ואהרון ציונינג
סטירת-לחי פנה, קריצת-עין שם

הוא לא אחר מאשר עורך הארץ גרשום שור-קו.

כי החוק הישראלי והחלטות הכנסת וה"ממשלה הכירו עד כה רק בשני תארים: מ"מלא מקום ראש הממשלה — לגבי אדם ה"משמש כתפקיד זה בעת היעדרות קצרה של ראש הממשלה, וראש הממשלה בפ"על — לגבי אדם הנושא בתפקיד זה זמן מ"מושך יותר.

אולם שוקן, אשר עתונו מלא אהדה ל"שרת, חיפש תואר הולם לעובדה ששרת אינו רק ראש הממשלה זמנית, אלא עשוי לשמש בתפקיד זה גם באורח קבוע.

הנופה לשלשון. שוקן הוריה לעורכי-לקבוע את המונח "ראש הממשלה המיועדת", שרת, שקרא בעיון רב את הארץ, ביחוד מאז החל עתון זה מחניף לו במקצת, כגון הפרסום שנעשה במאמרו של שבתאי סבת לדעה, כי השמועות על אופיו החלוש של שרת מוצאם מבן-גוריון והמקורבים אליו, הורה למזכירו להתקשר מיד עם הגהלת

הגרמני, וא"הופעתו תתפרש על ידו כעלבון מפורש.

שנער התייעץ עם סגנו לענינים מדיניים, הד"ר חיים יחיל, ושניהם באו למסקנה שהם נמצאים במצב טפשי, שאינו אלא תוצאת המדיניות הישראלית הבלתי-ברורה.

ימים ספורים לפניכן, ביקר הד"ר שנער בלוחית הד"ר נחום גולדמן אצל נשיא הריפוב"ל ליקה הנרמנית, הפרופסור הויס. כיצד יוכל אפוא עתה להתחמק מלהגיש לו יחד עם יתר הדיפלומטים את ברכותו לשנה החדשה? כיוון שהזמן שעמד לרשותו עד לקבלת ה"פנים היה קצר למדי, לא ניתנה לו אפשרות להתייעץ עם הממנים עליו בירושלים, החליט לקבל את ההזמנה.

הצטדק שנער. גם נציגי המשלחות ה"אוסטרית והפיניית, אשר מצבם הדיפלומטי דומה ללל ישראל, הופיעו לפנישה זו.

תעשייה

השער החמישי

"השער הגבוה ביותר, של 1.8 ל"י לדולאר, עיד אינו הגבול האחרון", טענו בעלי מלט-שוח היהלומים, שדרשו השבוע לקבוע עבו"רם שער גבוה יותר. הם לא היו זקוקים לחי"שובים מסובכים כדי להוכיח את צידקת דרי-שותיהם. ח שוב הכנסותיהם הוא פשוט מאד: על כל לירה שטרלינג שהאוצר מוציא על יבוא יהלומים גולמיים, הם מוסיפים במכירת התוצרת המוגמרת דולאר נוסף, מחיר עיבוד היהלומים בארץ.

עד כה כיסה הסכום של 1.8 ל"י, אותו קי"בלו מהאוצר עבור כל דולאר, את הוצאות היצוא, השאיר גם ריוח ליצרנים. אולם תו"ספת היוקר לפועלים, שהלכה וגדלה בזמן האחרון באופן ניכר, קילקלה את שורת הח"שבון. "התעשיינים שיימצרים עבור השוק ה"מקומי מעלים במקרה כזה מיד את מחיר ה"חורה לצרכן", טענו היהלומנים. "אולם הצ"חשב בעליית תוספת היוקר בישראל. הוא קונה יהלומים לפי מחירם בשוק".

לדבריהם, לא יוכלו להמשיך את הייצור אם לא יועלה עבורם, שער הדולאר, הם מ"אימים בהשבת המפעליה. אולם גם לאוצר ידוע, כמו להם, שתעשיית היהלומים מכ"ניסה בממוצע 2 מיליון דולארים לשנה לקו-פה הרעבה. אשכול לא יספיק, כנראה, לחתר

מחלקת החדשות של שירות השידור ולהור"רות אף להם לתת מהלכים למונח החדש שאיש לא קבעו או אישרו.

יודעי דין ערערו קשות על מונח זה. טענו שחורגם מאנגלית מכלי שהמתרגמים יבינו את מובנו של המושג במקורו. אמרו הם: ראש ממשלה מיועד או נשיא מיועד הנו אדם שנבחר כבר סופית לתפקידו, אלא שטרם הרכיב ממשלה וזו עדיין: לא זכתה כגון איזנהואר בתקופה שבין היבחרו לבין השבעתו, או נשיאה החדש של צרפת במ"שך שלושת השבועות מיום בחירתו עד ל"כניסתו לתפקידו.

אולם מבחינה חוקית — קבעו אלה — עדיין אינו ראש הממשלה המיועד מאחר שטרם הרכיב ממשלה וזו עדיין: לא זכתה לאימון הכנסת. פסקו המומחים: לפי שעה צריך שרת להסתפק בתואר הצנוע של מוע"מד לראשות הממשלה.

ימית עניים

בכמה ממערכות עתוני הבוקר הקטנים (או העניים) היה יום ב' בשבוע שעבר יום שחור: בעמודים הראשונים של רוב העתו"נים המחזיקים ספרים מיוחדים בארצות-הברית הופיעו כתבות מקיפות, תחת כות"רות שמנות, בהן בישרו הסופרים לעתוני"הם כי עוכב האישור לתוכנית הסיוע ה"צבאי לפאקיסטאן ולארצות-ערב. לעיכוב זה גרמו גם מחאתה של ממשלת ישראל.

חסרון ידיעה זו הטריד לא רק את מנות"תם של עורכי העתונים הקטנים. לא פחות מכך התרעמו על ליקוי זה באינפורמציה כמה מן העובדים האחראיים של יונייטד פרס, סוכנות החדשות האמריקאית היחידה הפועלת בארץ, שמשדריה הפולטים 80 מלה לדקה משך כמעט 24 שעות ביממה ומס"פקת כסיוי מקיף לא רק של התפתחויות פוליטיות כה חשובות, אלא גם של מאות עניינים חשובים פחות, לא הביאו אף רמו על מאורע כה רב-משמעות.

ויהי ערב, ויהי בוקר. עובדי יונייטד פרס החליטו לשלוח מיד מברק"שאלה ל"אנתוני אולשטיין, אחד הסופרים החשיננג"טונים של הסוכנות, לבקש ממנו לחדא ול"פרטי או להכחיש את הידיעות שחשיבותן לגבי מדינת ישראל היא ראשונית.

התשובה, שלא אחרה להגיע מיד לכש"סיים אולשטיין את חקירת הדבר אצל פקיר"דום גבוהים בממשלת ארצות-הברית, אמרה בפשטות: לשמועות שהופיעו בעתונות ה"ישראלית לא היה כל יסוד. האישור לא עוכב כלל, למרות מחאת הודו. מחאתה של ממשלת ישראל, הבריק אולשטיין, לא יכלה בכלל להשפיע, מן הסיבה הפשוטה שמשטעם ישראל לא הוגשה מחאה רשמית כלל.

בוקרו של יום ד' היה, כתוצאה מכך, היפוכו הגמור של בוקר יום ב': העתונים הקטנים (או העניים) הכריזו על ההכחשה בכותרות שמנות ובולטות בעמוד הראשון, (המשך בעמוד 10)

* אריה גלבוס לזמנים, אייזיק רמבה להבוקר ואליהו סלפטר להארץ.

צחוק רענו

